

Smjernice o uvjetima za korisnike glede državnih potpora

Ovaj Prilog sastavni je dio Uputa za prijavitelje te ima za cilj informirati potencijalne prijavitelje o pravilima o državnim potporama koja se odnose na područje istraživanja, razvoja i inovacija.

Polazišne odredbe na temelju kojih su razrađene ove Smjernice su sljedeće:

- a) Poziv na dostavu prijava na poziv „Priprema zalihe infrastrukturnih projekta za EFRR 2014. – 2020. – Treći poziv“ odnosi se na projekte koji ne uključuju državne potpore.
- b) Pojam državnih potpora zahtjeva da su kumulativno zadovoljena četiri kriterija, ¹ poimence:
 - i) da su sredstva dodijeljena od strane Države odnosno iz državnih sredstava u bilo kojem obliku;
 - ii) da potpora predstavlja selektivnu ekonomsku prednost stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnju određene robe u povoljniji položaj;
 - iii) da potpora narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja;
 - iv) utječe na trgovinu među državama članicama.
- c) Prijavitelji se moraju obvezati da dodijeljena sredstva neće biti korištena za ekonomsku djelatnost.
- d) Okvir Zajednice za državne potpore za istraživanje, razvoj i inovacije ² (2014/C 198/01) (u daljnjem tekstu, "Okvir Zajednice") koji je donijela Europska komisija utvrđuje detaljna pravila koja se odnose na postojanje državnih potpora u projektima istraživanja i razvoja.

1 Cilj

1. Cilj je ovih Smjernica osigurati da svi prijavitelji razumiju pojam državnih potpora, kao i značenje pojma ekonomska djelatnost, uključujući posebnosti koje se odnose na aktivnosti istraživanja i razvoja.
2. Stoga, prijavitelji su pozvani da prouče ove Smjernice, kako bi sami mogli utvrditi da li zaista njihovi projekti ne uključuju ekonomske djelatnosti te da su isti prihvatljivi za financiranje.
3. Prijavitelji bi također trebali biti svjesni da su dužni dostaviti tražene izjave koje se odnose na karakteristike njihovih projekata (vidi Odjeljak 3.3. Uputa za prijavitelje). Prijavitelj je

¹ Prvi stavak članka 107. Ugovora o funkcioniranju Europske unije određuje elemente državne potpore navodeći da „svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku kojim se narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, nespojiva je s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama“, Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU, konsolidirana verzija, SL C 115/47, 9.5.2008).

²OJ C 198, 27.6.2014, str. 1

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006XC1230%2801%29&from=EN>

Prilog br. 6

odgovoran za dostavu informacija koje odražavaju vjerodostojne podatke o njihovih projektima.

2 Opseg

4. Ovaj Poziv na dostavu prijave odnosi se na Projekte koje će provoditi:
 - a. javna visoka učilišta upisana u Upisnik znanstvenih organizacija;
 - b. javne znanstvene organizacije upisane u Upisnik znanstvenih organizacija;
 - c. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, u slučaju da se Projekt odnosi na istraživačku infrastrukturu.
5. Subjekti navedeni pod točkom 4. a) i b) dužni su dostaviti dokument/e kojima se potvrđuje da su istraživačka organizacija prema kriterijima koji su utvrđeni u Okviru Zajednice::

istraživačka organizacija ili organizacija za istraživanje i širenje znanja znači subjekt (kao što su sveučilišta ili istraživački instituti, agencije za prijenos tehnologije, posrednici u inovaciji, fizičke osobe ili virtualni kolaborativni subjekti usmjereni na istraživanje), bez obzira na njegov pravni status (ustrojstvo na temelju javnog ili privatnog prava) odnosno način financiranja, čiji je prvenstveni cilj nezavisno provoditi temeljno istraživanje, industrijsko istraživanje ili eksperimentalni razvoj ili s rezultatima tih djelatnosti upoznati široku javnost, putem predavanja, objavljivanja ili prijenosa znanja. Ako taj subjekt obavlja i ekonomske djelatnosti, financiranje, troškovi i prihodi tih ekonomskih djelatnosti moraju se obračunati zasebno. Poduzetnici koji imaju presudan utjecaj na takav subjekt, na primjer kao vlasnici udjela u njemu ili kao njegovi članovi, nemaju povlašteni pristup rezultatima koje subjekt proizvede. (Vidi poglavlje 1.3 Okvira Zajednice)³.

6. S druge strane, subjekti navedeni pod točkom 4. c), prihvatljivi su u slučaju da se njihovi projekti odnose na istraživačku infrastrukturu:

istraživačka infrastruktura znači objekti, resursi i s tim povezane usluge koje znanstvenici upotrebljavaju za provedbu istraživanja u svojem polju te obuhvaća znanstvenu opremu ili komplete instrumenata, resurse koji se temelje na znanju kao što su zbirke, arhivi ili strukturirani znanstveni podatci, pomoćne infrastrukture koje se temelje na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama, kao što su GRID infrastruktura, računalna, programerska i komunikacijska infrastruktura, te sva druga sredstva jedinstvene prirode koja su bitna za istraživanje. Takve infrastrukture mogu biti „na jednome mjestu“ ili „raspodijeljene“ (organizirana mreža resursa). (Vidi poglavlje 1.3 Okvira Zajednice).

3 Ekonomska djelatnost

7. Kao što je gore navedeno, Prijavitelji su dužni izjaviti da se sredstva koja će im biti dodijeljena temeljem ovog Poziva neće koristiti za ekonomske djelatnosti. I posljedično, to znači da ta sredstva ne predstavljaju državnu potporu. Stoga je ključno navesti na što se odnosi pojam ekonomska djelatnost prema europskoj legislativi.

³ Potrebno je imati na umu da je unutar ovog Poziva nužno udovoljiti i gore navedenom kriteriju tj. da je istraživačka organizacija upisana u odgovarajući Upisnik pri MZOS-u (Upisnik znanstvenih organizacija).

3.1 Uvod

8. Državne potpore mogu se dodijeliti samo za ekonomsku djelatnost nekog subjekta. Potpora koja je dodijeljena za djelatnosti koje su neekonomskog karaktera, ne mogu biti smatrane državnim potporama.
9. Subjekt, koji provodi ekonomsku djelatnost, je poduzetnik. Poduzetnik je definiran kao subjekt koji provodi ekonomsku djelatnost, bez obzira na njegov pravni status odnosno da li je osnovan u skladu s javnim ili privatnim pravom, ili na način financiranja.⁴ Klasifikacija određenog subjekta kao poduzetnika ovisi dakle o prirodi njegovih djelatnosti. Stoga je nužno nabrojati sljedeće posljedice takovoga pristupa:

- 1) Status subjekta prema nacionalnom zakonodavstvu nije odlučujući. Jedini relevantan kriterij po tom pogledu je da li obavlja ekonomsku djelatnost.
- 2) Primjena pravila o državnim potporama ne ovisi o tome da li je subjekt osnovan radi ostvarivanja dobiti.
- 3) Klasifikacija subjekta kao poduzetnika uvijek se odnosi na njegovu specifičnu djelatnost. Subjekta koji provodi i ekonomsku i neekonomsku djelatnost treba promatrati kao poduzetnika jedino u segmentu koji se odnosi na ekonomske djelatnosti.

10. Ono što je odlučujuće za ispunjavanje uvjeta iz definicije poduzetnika jest činjenica da se bavi ekonomskom djelatnošću koja se sastoji od ponude proizvoda ili usluga na određenom tržištu.⁵

3.2 Poduzetnik u sektoru istraživanja i razvoja

11. U osnovi, pravila koja su gore navedena odnose se na aktivnosti istraživanja i razvoja.
12. Ipak, nužno je spomenuti neka pitanja s obzirom na specifičnost aktivnosti istraživanja i razvoja.
13. Kada se sredstva dodjeljuju istraživačkim organizacijama (IO) ili za izgradnju istraživačke infrastrukture, riječ je o državnim potporama ako su kumulativno zadovoljeni svi kriteriji koji proizlaze iz članka 107. Ugovor o funkcioniranju Europske unije (u daljnjem tekstu Ugovor). *A contrario*, ako sredstva neće biti korištena za obavljanje ekonomske djelatnosti, nije riječ o državnoj potpori. U sklopu ovoga poziva, prihvatljivi su jedino oni Projekti čije javno financiranje ne predstavlja državnu potporu.
14. U slučaju da se isti subjekt bavi i ekonomskim i neekonomskim djelatnostima, javno financiranje neekonomskih djelatnosti neće biti obuhvaćeno člankom 107. stavkom 1. Ugovora, ako je moguće jednoznačno odvojiti dvije vrste djelatnosti, njihove troškove, financiranje i prihode kako bi se djelotvorno izbjeglo unakrsno subvencioniranje ekonomske djelatnosti.

⁴ Spojeni predmeti C-180/98 to C-184/98 Pavlov i ostali [2000] ECR I-6451, paragraf 74.

⁵ Predmet 118/85 Komisija v Italija [1987] ECR 2599, paragraf 7; Predmet C-35/96 Komisija v Italija [1998] ECR I-3851, paragraf 36; Spojeni predmeti C-180/98 to C-184/98 Pavlov i ostali [2000] ECR I-6451, paragraf 75.

U tu svrhu, kako je predviđeno u Uputama za prijavitelje, Korisnik izjavljuje da će uvesti odvajanje ekonomskih i neekonomskih djelatnosti (raspodjelu troškova, financijskih sredstava i prihoda) koje nadalje mora biti vidljivo u godišnjim financijskim izvještajima mjerodavnog subjekta, koji su pak rađeni prema važećim računovodstvenim odredbama i odnose se na ukupnu infrastrukturu Korisnika.

15. Sljedeće djelatnosti istraživačkih institucija ili istraživačke infrastrukture smatraju se neekonomskim (vidi također i Pojmovnik Uputa za korisnike):

Primarne djelatnosti istraživačkih organizacija i istraživačkih infrastrukture, posebno:

- edukacija u svrhu većeg broja kvalificiranijih ljudskih resursa. Javno obrazovanje organizirano u okviru nacionalnog obrazovnog sustava, koje uglavnom ili u potpunosti financira država i pod nadzorom je države, smatra se neekonomskom djelatnosti;⁶
- neovisno istraživanje i razvoj za više znanja i bolje razumijevanje, uključujući kolaborativni I&R pri kojem istraživačke organizacije ili istraživačka infrastruktura učinkovito surađuju;
- neisključivo i nediskriminacijsko širenje rezultata istraživanja, primjerice podučavanjem, bazama podataka s otvorenim pristupom, otvorenim publikacijama ili računalnim programima s otvorenim kodom.

Aktivnosti prijenosa znanja, ako ih izvršava istraživačka organizacija ili istraživačka infrastruktura (uključujući njihove odjele ili podružnice) ili se izvršavaju zajedno s takvim tijelima ili u ime drugih takvih subjekata, pri čemu se sav prihod od takvih djelatnosti ponovno ulaže u primarne djelatnosti istraživačke organizacije ili istraživačke infrastrukture. Neekonomska priroda takvih djelatnosti ne dovodi se u pitanje ugovaranjem pružanja odgovarajućih usluga trećim strankama putem otvorenih natječaja⁷.

16. S druge strane, kada se istraživačka organizacija i/ili istraživačka infrastruktura bavi, na primjer iznajmljivanjem opreme ili laboratorija poduzećima, pružanjem usluga poduzećima, obavlja ugovorna istraživanja i provodi ostale ekonomske djelatnosti, javno financiranje tih djelatnosti smatrat će se državnom potporom.
17. Kada istraživačka organizacija i/ili istraživačka infrastruktura obavlja neekonomsku i ekonomsku djelatnost, javno financiranje neće se smatrati državnom potporom ako pokriva troškove koji se tiču neekonomskih djelatnosti. Stoga je jednoznačno odvajanje dvije vrste djelatnosti, njihovih troškova, financiranja i prihoda predstavlja ključan kriterij prihvatljivosti.

⁶ Potrebno je napomenuti da ovo ne obuhvaća izobrazbu radne snage koja, kako je definirano u pravilima za državne potpore za usavršavanje, ne predstavlja neekonomsku primarnu djelatnost istraživačkih organizacija. Vidi čl. 31 Uredbe Komisije(EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. u kojem se navode određene kategorije potpora koje su spojive s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (OJ L 187, 26.6.2014, str. 1).

⁷ Prema Okviru Zajednice, prijenos znanja znači bilo koji proces čiji je cilj stjecanje, prikupljanje i dijeljenje eksplicitnog i prešutnog znanja, uključujući vještine i sposobnosti u ekonomskim i neekonomskim djelatnostima kao što su istraživačka suradnja, konzalting, licenciranje, osnivanje novih poduzeća, objavljivanje i mobilnost istraživača i drugog osoblja uključenog u te aktivnosti. Uz znanstveno i tehnološko znanje, prijenos znanja uključuje i druge oblike znanja, primjerice znanje o uporabi standarda i propisa koji ih sadržavaju te o uvjetima u stvarnim radnim okruženjima i metodama za inovaciju organizacije poslovanja te upravljanje znanjem povezanim s utvrđivanjem, stjecanjem, zaštitom, obranom i iskorištavanjem nematerijalne imovine.

Prilog br. 6

18. Što se tiče I&R djelatnosti istraživačkih organizacija i/ili istraživačkih infrastruktura primjenjuju se sljedeća specifična pravila:

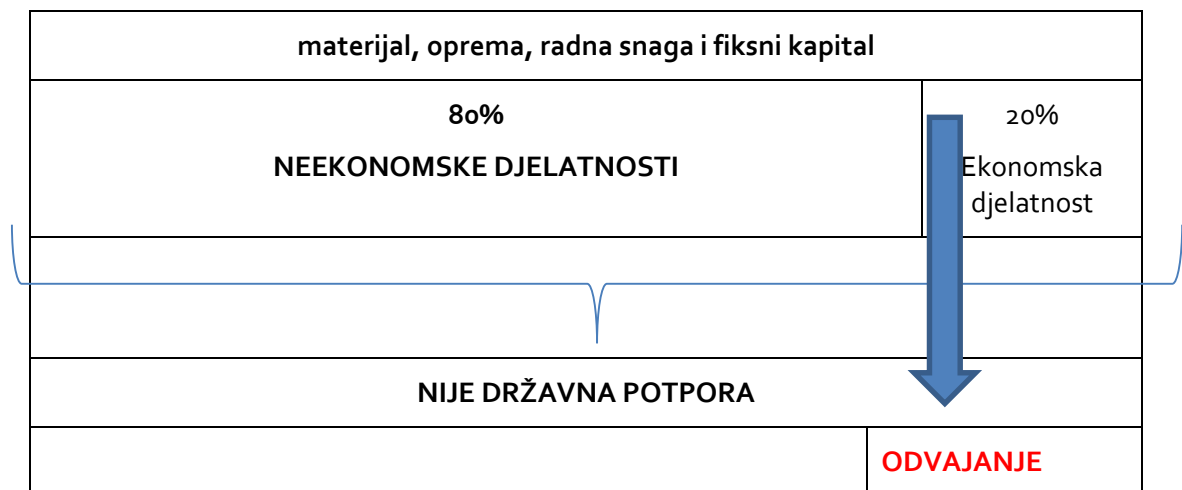
Ako se određena istraživačka organizacija ili istraživačka infrastruktura upotrebljava **gotovo isključivo za neekonomske djelatnosti**, njezino financiranje može biti u potpunosti isključeno iz područja primjene pravila o državnim potporama, ako:

- ekonomska upotreba je **isključivo pomoćna** djelatnost, odnosno odgovara djelatnosti koja je:
- izravno povezana s radom istraživačke organizacije ili istraživačke infrastrukture i neophodna za taj rad ili
- neodvojivo povezana s njihovom glavnom neekonomskom upotrebom, i
- opseg joj je ograničen.

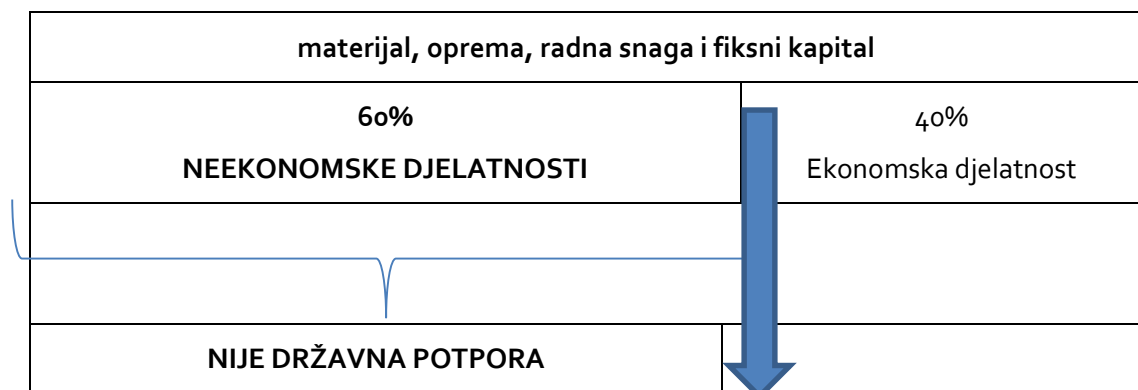
To je slučaj ako ekonomske djelatnosti **troše potpuno jednake inpute** (primjerice materijal, oprema, radna snaga i fiksni kapital) kao i neekonomske djelatnosti, a kapaciteti koji se svake godine dodjeljuju tim ekonomskim djelatnostima ne premašuju 20 % ukupnih godišnjih kapaciteta predmetnog subjekta.

19. Na temelju navedenog sljedeći su scenariji mogući:

Shema 1

Shema 2

	ODVAJANJE

20. Ukupni projekt (Točka 19, Shema 1) i dijelovi projekta koji se odnose na neekonomsku djelatnost (Točka 19, Shema 2) ne podliježu pravilima o državnim potporama, te je u tome slučaju moguća maksimalna potpora u iznosu od 100%. To se jednako odnosi na sredstva koja se dodjeljuju istraživačkim organizacijama (za opremu, materijal, zgrade itd.) kao i za istraživačku infrastrukturu.

3.3 Preostala pravila koja se tiču istraživačke infrastrukture te se odnose na potencijalne korisnike pod točkom 4.c) - jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

21. Budući da ovaj Poziv ne uključuje državne potpore, istraživačka infrastruktura ne može biti korištena u ekonomsku svrhu, te mora poglavito služiti za obrazovanje s ciljem većeg broja kvalificiranijih ljudskih resursa, neovisno istraživanje i razvoj za više znanja i bolje razumijevanje, uključujući kolaborativna istraživanja i/ili neisključivo i nediskriminacijsko širenje rezultata istraživanja, primjerice podučavanjem, kao i za djelatnosti prijenosa znanja.
22. Ako je potrebno imenovati upravitelja takve infrastrukture, nadležne institucije trebale bi osigurati naknadu koja odgovara tržišnoj naknadi. Upravitelj infrastrukture mora biti svjestan da se infrastruktura ne može koristiti za ekonomske djelatnosti (s iznimkom 20% ukupnih kapaciteta).
23. Tijela državne uprave trebale bi izabrati upravitelja infrastrukture na temelju zakona o javnoj nabavi javne nabave. U svakome slučaju, cijena koja se naplaćuje za obavljanje djelatnosti mora biti tržišno utemeljena.
24. Ta infrastruktura mora biti otvorena svim krajnjim korisnicima, na nediskriminirajući i transparentan način. Stoga nije moguće da ista istraživačka organizacija upravlja i koristi istu infrastrukturu.
25. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, koja gradi istraživačku infrastrukturu, na temelju odgovarajućeg sporazuma s upraviteljem osigurat će da:
- a. godišnji izvještaj o funkcioniranju infrastrukture koje podnosi upravitelj uključuje opis ekonomskih i neekonomskih djelatnosti s jasno odvojenim troškovima, financiranjem i prihodima. Ti izvještaji bi trebali biti podneseni najkasnije do kraja prvog kvartala svake kalendarske godine;
 - b. u slučaju da se tijekom godine udio ekonomskih djelatnosti koje su bile predviđene u trenutku dodjele bespovratnih sredstava poveća, upravitelj mora vratiti udio ekonomskih djelatnosti na prihvatljivu razinu (do 20 %) i uspostaviti prvobitni odnos ekonomske i neekonomske namjene infrastrukture.